

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ, κ. ΗΛΙΑ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ RAIA DIPLOMÁTICA

Ελλάδα: Πυλώνας σταθερότητας σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας

Η ΝΑ Ευρώπη και η Ανατολική Μεσόγειος συγκροτούν μια περιοχή υψηλής στρατηγικής σημασίας για την παγκόσμια ειρήνη και τη διεθνή ασφάλεια, καθώς αποτελεί διαχρονικά σημείο συνάντησης παγκόσμιων πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών δυνάμεων και τάσεων τριών ηπείρων. Η Ελλάδα, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, διαδραματίζει στην περιοχή αυτή καθοριστικό ρόλο προκειμένου οι δυνάμεις αυτές να μετουσιώνονται σε παράγοντες προώθησης και πραγμάτωσης των οικουμενικών αξιών της ειρήνης, της συνεργασίας και της προόδου. Με δεδομένο ότι είναι η παλαιότερη κοινοβουλευτική δημοκρατία στην ΝΑ Ευρώπη και έχοντας την ιδιότητα του μέλους του ΝΑΤΟ από το 1952 και του παλαιότερου μέλους της ΕΕ στην περιοχή, η Ελλάδα ασκεί πολιτικές που εδράζονται στην υπεράσπιση των αρχών του διεθνούς δικαίου, της ειρηνικής συνύπαρξης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αμοιβαίως επωφελούς συνεργασίας, με στόχο τη συλλογική ευημερία και ασφάλεια των λαών και των χωρών. Πιστή στις αρχές αυτές, συνέβαλε αποφασιστικά στη μεγάλη διεύρυνση της ΕΕ του 2004, στην ένταξη των γειτονικών Βαλκανικών χωρών, θέτοντας παράλληλα τα θεμέλια της ευρωπαϊκής προοπτικής των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων ήδη από το 2003 με τη Διακήρυξη της Θεσσαλονίκης. Η προοπτική αυτή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την προσήλωσή τους στο ευρωπαϊκό κεκτημένο, στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών θεσμών, την καταπολέμηση της διαφθοράς και το κράτος δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα είναι σε θέση να προσφέρει την τεχνογνωσία της στις γειτονικές χώρες, προκειμένου να ανταποκριθούν πλήρως στα ευρωπαϊκά προαπαιτούμενα.

Η Ελλάδα, αποτελεί παράλληλα οργανικό τμήμα της Μεσογείου, με τους λαούς της οποίας διατηρεί διαχρονικά ισχυρούς δεσμούς. Τα στρατηγικής σημασίας για την εφοδιαστική και ενεργειακή επάρκεια της Ευρώπης λιμάνια της, η μακρά ναυτική της παράδοση και το γεγονός ότι διαθέτει τον μεγαλύτερο εμπορικό στόλο παγκοσμίως, την ωθούν να αντιλαμβάνεται τη θάλασσα ως γέφυρα επικοινωνίας, εμπορίου και συνεργασίας. Ωστόσο, οι πολεμικές συγκρούσεις στην Ουκρανία και στη Μέση Ανατολή, τα φαινόμενα αναθεωρητισμού στις διεθνείς σχέσεις και η κλιματική αλλαγή αποτελούν έναν επικίνδυνο μίγμα παραγόντων που υποσκάπτουν τη διεθνή σταθερότητα και απειλούν ευθέως κατακτήσεις δεκαετιών. Τροφοδοτούν τη μετανάστευση

μεγάλων τμημάτων πληθυσμού, την οποία κράτη και δίκτυα λαθραίας διακίνησης προσώπων εργαλειοποιούν, υπονομεύουν την ελευθεροπλοία και εγείρουν εμπόδια στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, σε μια περίοδο σοβαρών πληθωριστικών πιέσεων που υποβαθμίζουν το επίπεδο διαβίωσης των εργαζομένων ιδιαίτερα στην ΕΕ. Τα φαινόμενα αυτά προσλαμβάνουν ολοένα και περισσότερο διαστάσεις που επιτάσσουν την ανάληψη συλλογικής δράσης εκ μέρους της ΕΕ, αφού κανένα κράτος μέλος της δεν δύναται να τα αντιμετωπίσει κατά μόνας. Καμμία μεμονωμένη χώρα δεν είναι εξ ορισμού άτρωτη και η απάντηση δεν μπορεί να είναι άλλη από την έμπρακτη αλληλεγγύη και την ενότητα δράσης, ιδιαίτερα των ευρωπαϊών εταίρων.

Είναι πολλοί αυτοί που πιστεύουν ότι η ΕΕ διανύει σοβαρή κρίση, αμφισβητώντας την ικανότητά της να αναλάβει αποφασιστική δράση προκειμένου να παρέμβει καταλυτικά στις παγκόσμιες γεωπολιτικές εξελίξεις. Οφείλουμε, όμως, να υπογραμμίσουμε ότι η εξέλιξη της ΕΕ δεν ήταν ποτέ μια ανέφελη πορεία. Μέσα από πολλαπλές κρίσεις η ΕΕ κατάφερε να εμβαθύνει την οικονομική της ολοκλήρωση, θέτοντας, παράλληλα, ως στόχο την ενίσχυση της πολιτικής συνεργασίας, ιδίως σε τομείς όπως η εξωτερική πολιτική και η άμυνα. Σε κάθε περίπτωση, για την Ελλάδα, η οποία έχει συμβάλει με τις προτάσεις και τις πρωτοβουλίες της καθοριστικά στη διαμόρφωση ενιαίων ευρωπαϊκών πολιτικών, όπως επί παραδείγματι στα θέματα ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ και στα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας Covid, το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και της αντιμετώπισης των επιπτώσεών της αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα, την οποία ταυτόχρονα αναδεικνύει σε κεντρικό άξονα της υποψηφιότητάς της για μέλος του ΣΑ ΟΗΕ, μαζί με τα θέματα σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου και την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας. Ειδικά ως προς το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής, η Ελλάδα διοργανώνει φέτος τον Απρίλιο το 9^ο διεθνές συνέδριο για την προστασία των ωκεανών με τίτλο «Our Ocean Conference», στο οποίο έχει προσκληθεί και η ισπανική κυβέρνηση, με στόχο κοινές συνέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο για τον βιώσιμο τουρισμό, την πράσινη ναυτιλία, την προστασία από τα μικροπλαστικά στο θαλάσσιο περιβάλλον και την πράσινη μετάβαση στην Μεσόγειο.

Συνοψίζοντας, στις κορυφαίες προκλήσεις για την ενότητα και τις αξίες της ΕΕ, θα συμπεριελάμβανα τη σθεναρή στήριξη της διεθνούς νομιμότητας και της αντιμετώπισης του σύγχρονου αναθεωρητισμού στις διεθνείς σχέσεις, τα ζητήματα κράτους δικαίου, τόσο στο εσωτερικό της όσο και στον άμεσο περίγυρό της, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και, βεβαίως την ενδυνάμωση της αλληλεγγύης των κ-μ

στην αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και της παράνομης μετανάστευσης στα κ-μ της Μεσογείου. Η Ελλάδα θα σταθεί αρωγός σε αυτά τα πεδία και κατά την θητεία της στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, εφόσον εκλεγεί, την διετία 2025-2026, με σημαντικότερες προτεραιότητες την ειρηνική επίλυση των διαφορών, τον σεβασμό στο Διεθνές Δίκαιο, την θέση των γυναικών στις διεθνείς προσπάθειες για την διατήρηση της ειρήνης, την προστασία των παιδιών στις ένοπλες συγκρούσεις και την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας.

Η Ελλάδα και η Ισπανία είναι δυο χώρες του ευρωπαϊκού νότου, εταίροι και σύμμαχοι στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ, που συνδέονται ιστορικά με ισχυρές σχέσεις φιλίας, συνεργασίας και σεβασμού. Μας ενώνει η Μεσόγειος και μοιραζόμαστε κοινές προκλήσεις, όπως ενδεικτικά το μεταναστευτικό και την ανάγκη βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών μας. Οι προκλήσεις αυτές αποτελούν την αντικειμενική βάση για συστράτευση, αλληλεγγύη και ισχυρότερη συνεργασία των χωρών μας για την προώθηση της ευημερίας των λαών μας και τον σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου. Παρατηρώ ότι ακόμη και αν υπάρχουν σε κάποια θέματα διαφορετικές προσεγγίσεις, εντούτοις οι δύο χώρες μας έχουν θεσμοθετήσει ένα ειλικρινές πλαίσιο διαλόγου.

Την προηγούμενη δεκαετία οι χώρες μας βίωσαν, σε διαφορετικό βαθμό βέβαια η κάθε μία, τις βαριές συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008, που έπληξε επίσης σειρά χωρών του ευρωπαϊκού Νότου. Η Ελλάδα, η οποία επλήγη σαφώς πιο σκληρά, οδηγήθηκε στην εφαρμογή δραστηκών δημοσιονομικών πολιτικών που συρρίκνωσαν δραματικά το ΑΕΠ, προκαλώντας σοβαρές επιπτώσεις στον κοινωνικό ιστό. Ωστόσο, χάρη στις θυσίες του ελληνικού λαού η Ελλάδα άντεξε και σήμερα επανακάμπτει δυναμικά. Σε μια περίοδο, μάλιστα, παγκόσμιων αναταράξεων, ανέκτησε έπειτα από 13 χρόνια την επενδυτική βαθμίδα τριών διεθνών οίκων αξιολόγησης. Με ικανοποίηση διαπιστώνω ότι οι θετικές αυτές τάσεις αποτυπώνονται και στις ελληνο-ισπανικές οικονομικές σχέσεις. Έπειτα από την δοκιμασία των οικονομιών μας από την πανδημία, το διμερές εμπόριο μεταξύ Ελλάδας και Ισπανίας έφθασε σε ιστορικά υψηλά, καθώς ο διμερής όγκος συναλλαγών το 2022 ανήλθε σε 4,85 δισ. Ευρώ, με ετήσια αύξηση 37,7%. Ομοίως, η ενίσχυση των επιχειρηματικών επαφών οδήγησε το 2022 σε ελληνικές εξαγωγές προς την Ισπανία αξίας 2,1 δισ. ευρώ, καταγράφοντας ετήσια ποσοστιαία αύξηση 75,7%, ενώ οι ισπανικές εξαγωγές προς την Ελλάδα ανήλθαν το 2022 σε 2,75 δισ. ευρώ, καταγράφοντας άνοδο 18,2% έναντι του 2021. Έτσι, η Ισπανία κατατάσσεται πλέον 5η μεταξύ των κυριότερων εισαγωγέων ελληνικών προϊόντων, απορροφώντας ποσοστό 4,1% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών, ενώ καταλαμβάνει την 8^η

θέση μεταξύ των προμηθευτριών χωρών της Ελλάδας, με μερίδιο 3,6% επί των συνολικών ελληνικών εισαγωγών. Είναι σαφές ότι η εικόνα αυτή μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω, δεδομένου της πολυεπίπεδης δυναμικής των ελληνο-ισπανικών σχέσεων, ιδιαίτερα δε σε ό,τι αφορά στη βελτίωση του διμερούς ισοζυγίου επενδύσεων, το οποίο είναι για την Ελλάδα αρνητικό.

Οι σχέσεις Ελλάδας-Ισπανίας, εκτείνονται φυσικά και σε τομείς όπως επί παραδείγματι ο τουρισμός, αλλά και ο πολιτισμός. Οι πολιτισμικές μας συνάφειες, ως χώρες της Μεσογείου, δίνουν γόνιμο χώρο για την ανάπτυξη των μεταξύ μας συνεργειών, ειδικά στον τομέα του πολιτισμού.

Δεν μπορώ να παραλείψω, επίσης, το γεγονός ότι η ισπανική γλώσσα αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη δημοφιλία στην Ελλάδα, ενώ η Ισπανία χαρακτηρίζεται από μια μακρά παράδοση ελληνικών και κλασικών σπουδών και η ακαδημαϊκή της κοινότητα έχει αναδείξει ελληνιστές διεθνούς εμβέλειας. Το έργο τους έχει συμβάλει καθοριστικά στη διάδοση των ελληνικών οικουμενικών ιδεών και αξιών στην Ισπανία και μέσω αυτών στην κατανόηση από μεγάλο τμήμα της ισπανικής κοινής γνώμης του δίκαιου αγώνα που καταβάλλει η Ελλάδα για την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα, μέρος των οποίων βρίσκεται τώρα στο Μουσείο της Ακρόπολης των Αθηνών, παγκόσμιο σύμβολο του πολιτισμού και της δημοκρατίας.